

Съществува ли киномания

Попадна ми случайно тия дни единъ старъ брой на в. „Литературенъ гласъ“ (591, 14. IV-943 г.), на чиято първа страница крещи заглавката „Киноманията“ отъ Г. Карамихайловъ. Прочетохъ съ интересъ статийката, но се възмутихъ. Въпросътъ е поставенъ на погрѣшна или по-скоро на явно тенденциозна плоскостъ. Затова, макаръ и толкова късно, ще дамъ своитѣ възражения, а съ това ще уясня доколкото мога и самия въпросъ.

Г. Карамихайловъ твърди, че днесъ съществува киномания и я характеризира като „последна на новото време“ и „съвремененъ понятиенъ“. Знаено е обаче, че киноманията се поражда отъ филми, чието забранено и поругано отъ общоприетия моралъ естество дразни податливиятъ къмъ внушения и слага ръка върху слабитѣ по природа. Не сж изключение и случаятъ, при които нормално сложени хора сж заболѣвали отъ тази болестъ. Следователно само тогава, когато въртянитѣ филми сж съ паразитни внушения, широката публика може да заболѣе отъ киномания. При съвременното филмово изкуство обаче цѣло самоубийство е да се говори и твърди за съществуването на киномания, тъй като едно здраво и художествено значимо творчество, като днешното, не може да бжде разсадникъ на болести, като киноманията. Напримѣръ друго би било, обаче, ако Г. Карамихайловъ бѣше направилъ едно научно (социологично и психологично) изследване на киноманията изобщо.

Второ: Американскиятъ филмъ бѣше пълненъ съ приумици и сензации; съ пикантни истории за походженията на елегантни герои съ сексапилни героини; съ цинични каубойски пѣсни, които бѣха шлагеритѣ на сезона; съ тъменъ и кабаретенъ моралъ, съ фантастични забогатявания въ единъ день; съ дрѣзки контрабанди на опиумъ, скалпирание на бѣли отъ червенокожи всрѣдъ прериитѣ на Арканзасъ и т. н. Тази бѣше неотлжната характерностъ на американския филмъ, който гъделичкаше и подклаждаше най-тъмнитѣ инстинкти на човѣшката природа. Той корумпираше младежта, като я приучаваше на бандитизмъ и разгулство. Кината биваха препълвани. Каситѣ даваха пълни сборове. Очитѣ на възрастнитѣ се

опиваха отъ сексапила на персони отъ рода на Жуана Крауфордъ. Малкитѣ се наричаха Боби Бринъ или Мики Руни. Кушетата имъ се наричаха Ринъ-Тинъ-Тинъ, а конетѣ имъ на името на дивия конь Рексъ. Въ игритѣ си тѣ се въоръжаваха като индианци и не на шега се скалпиряха. Една рушителна битовностъ пушаше корени и заглушаваше здравата природа на нашия български животъ. И киноманията тогава не бѣше само болестъ, а бавно отравяне на българското въ българина. Следователно характеристиката, ко-

културата имъ е останала на равнището на ограниченото и посредственото. Езикътъ имъ не успѣва да се справи съ най-елементарнитѣ задачи на човѣшката речъ. Умътъ имъ е примитивенъ...

Думи! Наброска отъ думи, които се отнасятъ до заболѣли отъ киномания: чиновници, търговци, писатели, домакини, художници и пр. Явно противоречие и... безсмислие!

Четвърто: Уплашенъ отъ притѣжитѣ на киноманията, Г. Карамихайловъ бие тревога! Искане да се изнамѣри лѣкарство про-

кои нѣща съ примѣри изъ литературата или пъкъ посещаватъ музикалнитѣ продукции презъ сезона. Това е все едно и сжшо, защото филмътъ е изкуство равноправно на всички останали изкуства.

И вмѣсто да саботира духовнитѣ ценности, вмѣсто да петни и умаловажава това изкуство на човѣшкия духъ, Г. Карамихайловъ би трѣбвало да напише съ своето хапливо перо нѣщо силно и ударно срещу ония детски вестничета, напримѣръ, въ които, както и въ американскитѣ филми, се разправя за приклю-

ния, защото поднасяния на публиката филмовъ романъ е здравъ, човѣченъ и истиненъ по естество, защото съвременитѣ филми нѣматъ бѣсовската целъ да тровятъ и унищожаватъ, а благородната задача да превъзпитаватъ хората въ нова човѣчностъ.

Днесъ не съществува киномания. Днесъ съществува само единъ естествено повишенъ интересъ къмъ киното, който се изразява въ една повелителна културна необходимостъ за самовъзпитаване чрезъ филмитѣ, една инстинктивна нужда на

Здр. Александровъ

Планината

ято Г. Карамихайловъ дава на днешнитѣ филми, е напълно важима само за американския филмъ и за ония отшумяли вече въ забвението европейски филми, чиято евтина вариететна природа бѣше причината за тѣхното кратко съществуване. Не знамъ какво точно цели съ този езиковъ монтажъ Г. Карамихайловъ.

Трето: Г. Карамихайловъ определя съ медицинска точностъ (и съ цѣлъ арсеналъ отъ медицински термини) диагнозата не само на киноманията като болестъ, но и диагнозата на заболѣлитѣ отъ киномания. Обаче допускането му че и киномани могатъ да бждатъ и образовани хора, (което е напълно правдиво), той ги характеризира така: „Маниеритѣ и думитѣ на тѣзи болни хора сж лишени отъ всѣкаква сърдечна топлота. Думитѣ имъ сж тромави, а езикътъ — невъзможенъ. Надъ всичкитѣ имъ действия доминира позата...

тивъ нея! Искане отварянето на санаториуми и лѣчебници за киномани Искане тая напасть, която носи съвременниятъ филмъ, да се възпре нѣкакъ си, та... и джебоветѣ на хората да се видятъ малко съ пари!

Толкова сериозно се е заелъ Г. Карамихайловъ съ тая киномания, че въ стихията на своето нападение забравя, че днесъ не съществува киномания и че ако съществува най-лесно би се излѣкувала съ въртенето на филми, които сж носители на вѣчнитѣ човѣшки ценности.

Пето: Прояви на киномания Г. Карамихайловъ отбелязва и съ факта, че хората днесъ обясняватъ нѣкой въпросъ съ примѣри изъ даденъ филмъ или че говорятъ изобщо за филми. Това е все едно Г. Карамихайловъ да седне да бие тревога за това, че хората четатъ романи, (не булевардни, разбира се), че гледатъ изложби и ходятъ редовно на театъръ; че обясняватъ нѣ-

Вл. Кавалджиевъ

На пѣтъ

ченията на детектива Х, или за страховитни преживелици въ джунглитѣ.

Впрочемъ днесъ не съществува киномания. Именно киномания, схваната като силно и болезнено пристрастяване къмъ киното, като болестъ, изразена въ патологична душевна настроеностъ, породена отъ болниавитѣ иллюзии на даденъ филмовъ разказъ. Днесъ не съществува киноман-

цѣлата наша душевностъ за съизживяване заедно съ героитѣ на екрана, разказания посредствомъ черно-бѣлото филмово изкуство откъсътъ отъ живота. А самиятъ фактъ, че днесъ кината се посещаватъ, като се има предвидъ тѣхния общодостъпенъ характеръ и нервната психоза на нашитѣ напрегнати и пушечни времена.

Радой Козаровъ

Високоценно четиво на общодостъпни цени — това е изключителното постижение на „БЪЛГАРСКА КНИГА“.

История: **Спомени за българскитѣ възстания** отъ Н. Обретеновъ, **Раковски** отъ М. Арнаудовъ, **Фактори на българското възрждане** отъ Хр. Гандевъ, **Български революцион. центр. комитетъ** отъ Ал. Бурмовъ
Книги върху изкуството: **Микеланджело и Боянската църква** художествени издания съ разкошни иллюстрации. (Леонардо да Винчи и Рафаело подъ печатъ въ второ издание)
Литература: **Гологанада** хумористиченъ романъ отъ К. Гълъбовъ. **Основи на литератур. наука** отъ М. Арнаудовъ, **Анабазисъ** (Походътъ на 10,000 гърци въ Персия) отъ Ксенофонтъ

Издателство „БЪЛГАРСКА КНИГА“
София, ул. Росица № 12, чекова смѣтка № 7185

Алеко А. Константиновъ

УЧИТЕЛКАТА

Бѣше последниятъ следобѣденъ часъ и късия зименъ день превалише. Безшумно валѣше снѣгъ и затрупваше земята съ бѣлата си покривка, като приспиваше въ дълбокъ сънъ всички, което преди дишаше животъ.

Изправена до прозореца, и допрѣла горещо чело до студено стъкло, единствената учителка въ това загубено въ снѣга малко балканско селце гледаше унесено навънъ летенето на бѣлитѣ меки снѣжинки. Въ класната стая бѣ тихо. Децата поради падналиа здрачъ оставиха писалкитѣ си и всички, като че ли предварително сговорени, загледаха учителката си.

Въ настаналата привечерна тишина, която прониква дълбоко въ сърдцето, го и кара да заживѣе другъ животъ — живота на споменитѣ, които изведнажъ съ своята властна, невидима мрежа

обвиватъ душата — младата учителка се бѣше обърнала цѣлата въ слухъ, заслушана въ вътрешния гласъ на възкресенитѣ си спомени.

Забелязали сълзитѣ на учителката си — децата почти всички, съвсемъ тихо, попитаха:

— Учителке, какво ти е? Защо плачешъ?

И десетки детски очички загледаха състрадателно учителката. А тя, подъ влиянието на проявената детска нѣжностъ и състрадание, заплака съ гласъ, олюлювайки се, седна на с ола и едва съдръжайки риданията си, тя простена:

— Нищо деца, вървете си — и децата тихо на прѣсти, едно по едно заизлизаха изъ чинветѣ къмъ вратата, като нажалено гледаха своята разплакана учителка.

И тя остана сама — неможейки за дълго време да спре сълзитѣ си и да сподави голѣмата болка, която внезапно се появи въ тоя часъ на глухота и сънъ...

Болката полека-лека премина, сълзитѣ вече престанаха и тя, малко успокоена, отиде пакъ до прозореца, и притисна пламналото си чело до стъклото.

А навънъ продължаваше да вали.

Никакъвъ шумъ не нарушаваше тишината — сякашъ наоколо е пустиня. И въ тоя залутанъ балкански край, всрѣдъ тая пустота, тя е сама, съвсемъ сама. Тя нѣма при себе си нито единъ близъкъ, нито единъ познатъ. А тя е млада, здрава и хубава. Тя обичаше живота и съ непристорена радостъ посрещаше всичко, което той ѝ поднасяше.

Но рано, твърде рано, тя вкуси отъ тѣжата на нерадостния и самотенъ животъ. Тя трѣбваше да дойде въ село, да учителствува, да се прости съ хубавото минало, и да тръгне по пътя на неизвестността и незгодитѣ.

Нѣкога, тамъ въ далечния шуменъ градъ, тя го срещна и обик-

на. Сърдцето ѝ трепна, очитѣ ѝ се притвориха и тя за първи пътъ разбра скрития смисълъ на живота. Чисто и тихо бѣ утрото на тѣхната дружба. Днитѣ течаха равни и тихи, свѣтли като радостъ, чисти като мечта и нищо не смущаваше тѣхната спокойна, безпрѣдѣлна ширъ. Всѣки погледъ, всѣка казана дума криеха дълбокъ смисълъ и носеха нѣжно упоение. Това бѣ за тѣхъ щастие!

Но минаха тия пленителни незабравими дни, презъ които душата постоянно е треперела като пеперудка въ безумно синьото небе. Хората имъ завидѣха и дойде раздѣла. Тя дойде тука въ самотата, а той остана въ голѣмия градъ.

Отначало често си пишеха. Но неговитѣ писма взеха да ставатъ все по-рѣдки, докато най-последъ съвсемъ прекъснаха. Първиятъ цвѣтъ повѣхна, първия бѣгънъ, цвѣналь въ толкова надежди изчезна. Остана скръбта, тихата скръбъ по безвъз-

вратно отминалото щастие. Забравена и нерадостна, за нея останаха само споменитѣ на миналото — толкова хубави, като сънъ, и толкова печални...

Въ тая самота и доброволно отшелничество, тя бавно привикваше къмъ строгитѣ повеления на безчувствената сѣдба, и се мъчеше да носи тежкия кръстъ на своя животъ...

Въ тихата настѣпваща вечеръ, тя, гладайки снѣжнитѣ парпалчета, обхващаха я споменитѣ съ такава сила, и съ такава голѣма болка я притискаха, че тя заплака и даде отново воля на набранитѣ сълзи. Така по-лесно се понасятъ страданията. Сълзитѣ облекчаватъ сърдцето.

Бѣше се вече съвсемъ стъмнило, а тя стоеше до прозореца и забравено гледаше навънъ.

Снѣжникитѣ продължаваха да насипватъ земята.

Алеко А. Константиновъ

Книжовни мечешки услуги

Необяснимо е отнасянето на иначе умни и заслужили наши книжовници към въпроси от народностно и книжовно значение.

Никога не бих се безпокоил, ако се пишеше против творенията на тоя или она писател, защото това не ще обезцени творбите им, ако сж наистина ценни, нито ще обезсърди творците, защото там, където е пламнал буйният творчески огън, нищо не е въ състояние да го угаси. Но да се пише, че прогонването на ненужните чуждици е станало причина да опросте езикът ни и да заприлича на „пждарски“, е не само недоглеждане и глупост, но е и тежко престъпление. До кога ще пазим у нас това робско преклонение към всичко чуждо? До кога ще подценяваме своето, от което сж се поучили половината от европейските народи? До кога ще немарим звучния си, изразителен и не помалко богат от чуждите, хубавия български език? До кога ще го скверним и пестрим с излишните чуждици, когато си имаме за сжити понятия наши, звучни и изразителни слова? Кой българин ще мисли върно и какъ ще се изразява и пише правилно, когато му се поднася нѣкакъв изтълчен международен език за книжовен български.

Благодарение на „пждарски“ ни езикъ, въ който до скоро не е имало „константирано“ нито

едно международно недоразумение, не е имало „квалифициран“ нито един езикотубецъ. Пайсий можа да напише своята история, Ботевъ, Вазовъ, Яворовъ и др. можах да създадат литературни образци, каквито напразно ще търсимъ у който и да е било другъ народъ. Това не е разчувствано родолюбие, а самата действителност, която нѣкои не желаятъ да признаятъ, безъ да могатъ, обаче, съ премълчаването, прикриването, или съ незнанието си, плодъ на глупавото имъ самомнение да умаложаватъ и унищожатъ превъзходството на българския духъ.

Възхода на българския езикъ не е спрѣлъ, нито ще спре съ загубата на старитѣ майстори. Съ всѣки новъ денъ се раждатъ и нови творци, които творятъ вдъхновено на още по-крѣпнѣн и съвършенъ български езикъ.

Нека всѣки българинъ размисли и прецени изложеното до тукъ и по разумъ отсѣди собственото си човѣшко достоинство, което не изключва общото и не е въ противоречие съ общочовѣшкия напредѣкъ. Нека всички радатели за повече просвѣта се вдъхновяватъ само отъ разумни, честни и благородни подбуди, и съзнали драговоно поетитѣ отговорности, да бждатъ много внимателни къмъ дѣлата и писанията си, за да не направятъ „мечешка услуга“ на собствения си народъ.

Николай Гешевъ

Осем години безъ Т. Измирлиевъ

На 22. ноември се навършиха осем години отъ смъртта на писателя Тома Измирлиевъ. Ние навремето съ интересъ очаквахме излизането на хумористичните вестници и приложения, за да прочетемъ нѣщо отъ Фома Фомичъ. И не се излъгахме, защото въ почти всички тогава излизали вестници се печатаха негови злободневки, фейлетони и оригинални вицове. Ние четѣхме и се смѣхме отъ сърдце, защото той предаваше всичко това така правдиво, просто и непринудено. Не минаваше да не пошипне съ своя сарказъмъ и тогава, който въ мѣтна вода риба лови. Но върѣки това, всички го обичаха, обичаха го, защото бѣше човѣкъ.

Съ ранната му смъртъ българската хумористична литература загуби единъ надежден и плодотворен писател. Ежедневно подъ перото му се плаяха страници, които ако се събератъ въ отдѣлни томчета, ще се види колко е билъ трудолюбивъ. И въ последните дни на своя животъ, когато лѣкаритѣ се суетѣха надъ него, той написа разказа „Безъ диагноза“, който се напечати въ хумористичната страница на в. Утринна поща,

която той дълги години редактираше, когато бѣше въ Хасково, а следъ премѣстването му въ София, продължаваше да ѝ сътрудничи.

Той бѣше много скроменъ и затова приживе той издаде само две книги: „Премеждия“ — весели разкази и фейлетони и „Смѣхъ и сълзи“ — хумористични стихове. Следъ неговата смъртъ к-во „Хемусъ“ издаде въ угледно топлце избрани съчинения на Измирлиева подъ надсловъ „Хуморъ и сатира“.

Днесъ, когато ноември пакъ намръщи чело и оловни облаци лениво се влчатъ по небосклона, спомняме си за този високо даровитъ хумористъ. Ние се прекланяме предъ паметта на писателя Фома Фомичъ.

П. Г. Сиротовъ

ЕМИЛЬ ЗОЛА

художествени романи

1. Вертепъ,	намалена цена	130 лв.
2. Анжелина,	„	70 лв.
3. Евгений Ругонъ „	„	130 лв.
4. Пари,	„	80 лв.
5. Човѣкъ-звѣрь „	„	140 лв.
6. Плѣчка,	„	65 лв.
7. Нана,	„	90 лв.
а всичкитѣ заедно струватъ 600 лв.		
Суми изпращайте препоръчително или съ пощенски записъ.		
ИЗДАТЕЛСТВО СЛ. БОНЕВЪ		
ул. Пиротъ 22 — София		

НА ЕДИНЪ МЛАДЪ ПОЕТЪ

Ти истината въ виното не ще намѣришъ,
излъгалъ те е твоя Блокъ любимъ;
напразно съзерцавашъ тѣй високомѣренъ
живота презъ цигарения димъ.

И шепота на мъдростта недей очаква
да пламне въ нѣкой стихъ златистъ.
Така ще отлетишъ на времето срѣдъ мрака
като отъ вихъръ тихъ отбруленъ листъ.

Хвърли въвъ огъня Бодлера и Верлена,
навѣки скжсай съ твоя лудъ Рембо —
тогава само ти, слѣпецо ще прогледнешъ,
едвамъ тогава ти ще вържешъ плодъ.

Заплюй и отречи живота си предишенъ
и върху людетѣ ти погледъ бистъръ спри,
така ще разберешъ, че днесъ не си излишенъ
въ пороя лихъ, въ пороя дивъ, неукротимъ.

О, спри, недей убива своя даръ чудесенъ,
излъзъ на въздухъ, дишай съ пълна грѣдь —
свѣсемъ неочаквано поройно ярки пѣсни
въ сърдцето пламнало ще зазвѣнтятъ.

И твоя стихъ ще заблѣсти като стопана,
ще призовава людетѣ напредъ
и въ похода суровъ, обсианъ съ люти рани
ще се превърнешъ въ истински поетъ.

Страхиъ Рилецъ

Копнежъ и действителностъ

Всрѣдъ днешния стихотворенъ социаленъ и политически кипещъ, всрѣдъ тая нечувана адска борба, не е лошо и излишно чистия човѣшки разумъ да се замисли малко върху единъ въченъ, но реаленъ факторъ въ живота на хората. Да се замисли човѣкъ върху сжщността на неговото предназначение въ живота. Да се замисли върху она факторъ, който го води по интуитивенъ, повелителенъ начинъ къмъ творчество.

Има единъ знаменателенъ факторъ, който е база за всѣки човѣшки походъ, физически и умственъ въ живота. Този факторъ е любовта. Нима ще се намѣри смѣлостъ, даже и въ срѣдно интелигентния човѣкъ, който да отрече сжщността на този факторъ като вдъхновителенъ гравитивъ въ живота на хората.

Да забравимъ за моментъ, че сжществуватъ теории за нови политически и икономически строежи, да забравимъ, че има театъръ, кино, влакъ и леки коли. Да забравимъ всичко. И да си представимъ една епоха на гърбовитно дивачество, и тогава да си зададемъ въпроса, кое кара хората да се борятъ съ звѣроветѣ, съ природните стихии и да се жертвуватъ за малкитѣ си себеподобни.

Нима днешния империалистически стремежъ е зрѣлелъ въ душитѣ имъ, или този факторъ за продължение на рода, желанието за единъ другаръ отъ другия полъ, за една любима жена, не лежи като основенъ първопо-

викъ на природата?

Би ли помѣстилъ само прѣстѣта дори човѣкъ, който знае, че отъ този моментъ нататѣкъ той престава да обича и нѣма да бжде обичанъ? Даже и най-проститѣ хора знаятъ, че любовта е всичко. Нима любовта въ сламената колиба не е най-популярната пѣсенъ всрѣдъ народните маси, тамъ гдето хората живѣятъ въ другъ, а не въ книжовенъ миръ!

Нима днешната техника, уникама на човѣшкия гений, не крие въ себе си началото на едно мечтано, желано и смѣтно за обяснение отъ самия човѣкъ чувство за любовта? Има ли хора, които да не могатъ да обичатъ и любятъ. Да сж станали гении въ положителенъ смисълъ на думата и да сж написали шедеври? Нима Микелъ-Анджело, Пушкинъ, Хайне, Ботевъ и плеада като тѣхъ, ако имъ липсваше това чувство — любовта!

Да мислимъ искрено и да говоримъ честно. Така говори само това чувство, този факторъ — любовта. Нека всѣки се помжчи да разбере този факторъ въ самата му свѣтлина, да разбере неговия великъ замахъ и силенъ първоповикъ за животъ и самъ да си отговори кое е по-силно отъ него.

Само когато се разбере истинската му стойностъ, само когато правилно се оцени неговата повеля и почувствува неговата сила, само тогава може да се мисли за правилно разбиране на живота и предназначението му

ГРАНДОМАНИЯ

Човѣкъ живѣе и се бори съ живота, за животъ! Блъска се, тласканъ отъ неговитѣ вълни като немошна треска, и се мжчи да се улови нѣкъде, да се закотви на сигурно пристанище. Единъ се барикадира въ търговията, други влачи малкото чиновническо бreme, трети се е докопалъ съ перото си и го размахалъ, както селянинъ копралята — станалъ писателъ, четвърти... хиляди типове, хиляди обществени и материални положения. Грамаденъ изборъ на маски въ прастария музей „Животъ“.

Думата ми е за последнитѣ, именно за маскитѣ-писатели, изкопчили охлювски на Парнасъ, т. е. успѣли да притурятъ нѣщо къмъ родната литература, сложили единия кракъ въ стремето на Пегаса, тия господа хвърлятъ на лѣво и на дѣсно унищожителни погледи къмъ твърдокрачешитѣ следъ тѣхъ и се подсмиватъ: „Нищожества!“

Познавамъ единъ такъвъ типъ. Явилъ се бѣше съ статийка въ вестникъ и съ разказъ въ списание и готовъ писателъ. И започна навѣкжде да си пѣха гата. Излъзе книга — хопъ критика; прати му приятелъ нѣщо стихове да кажемъ — той се разфуци: — Не струватъ. А вижъ че не разбира ни бѣкелъ отъ поезия. По негово твърдение специалността му е белетристиката. И продължава: — Азъ, който отъ много години работя въ литературното поле и пр. и пр. словоизлияния, и най-сетне заключава, както винаги, съ дълбокомислената фраза: литература не е за твоята уста лъжица.

Тежко ти. Ето какъ изгубвашъ всичкото си вдъхновение предъ тая унищожителна критика. А може би имашъ поне частица талантъ.

И господинътъ отъ призванитѣ съ ударъ разрушава може би много по-обещаваия отъ него талантъ, тогава, когато е нужна най-много неговата подкрепа.

Боли хора. Никой хирургъ не може да изкорени станалата вече неизлечима болестта:

— Грандомания.

Д. Никовъ

въ него. Да се премахне предразсѣдка и избистри съзнание, да се избърши калъта, съ която е оцапано това чувство. Само тогава може да се почувствува кое е велико, кое е мило и необходимо въ живота на хората. Само тогава може да се избере истинския пътъ къмъ утрешния денъ и правилно да си отговоримъ на въпроса, да бждемъ или не сжщества разумни на земята.

Любовта, това е основния, гравитивенъ факторъ въ живота!

Ст. М. Данчевъ

Никола Ангеловъ

ЗНАЦИТЪ

Ще пожълтѣятъ дялитѣ въ градината, ще омекнатъ къснитѣ круши въ пчелина. Ще падне дебела есенна роса по месеститѣ листа на рипея и бурена край плетищата. Изъ градината на сжседитѣ ще зашетатъ черни врани и пѣстъръ кълвачъ ще удари по кухата черница: Клю, клю! Клю, клю! Баба Цочувка ще отърси пожълтѣлитѣ метли, ще огруха коренитѣ имъ въ мокритѣ си крака и ще ги сложи да съхнатъ. Ще оберс мѣхнатитѣ дяли и едритѣ като котешки глави круши. Ще отвори попуканата ракла и ще ги сложи измежду вмирисанитѣ на нафталинъ дрехи: жълти и сочни.

Една вечеръ преди Кръстовденъ Ганка ще събере дружкитѣ си на седѣнка. Дебели момкови царвули ще изпапатъ перваза на стената, тежки овчарски мочуги ще разкъртятъ мазилката на Ганкината соба.

— Дѣдо! Всѣкиго ли пушатъ на седѣнка? ..

— Пушатъ, ами... стига да си ергенъ... Ехъ, едно време... Разхлопахъ се хлопотарчета. Голѣмата кравичка стана и се отърси. Отъ долния край на кошарата изляз Мечо, подгони другитѣ кучета и дотича до огъня... Изцибреното есенно небе, изпѣстрено съ дребни влажни звезди, поблѣ. На изтокъ нацѣрбената луна показа навѣсено чело. Огънятъ затрещъ и хвърли роякъ искри. Мечо примига и изляз: баф... Мишо се обърна на другата страна, загъна се добре въ дѣдовиятъ си ямурлукъ.

Ще паднатъ димитровденскитѣ мъгли надъ тъмния Тозлукъ. Осланената гора ще пожълтѣе. Ще изгори тревата по полянитѣ, ще почернѣе смрадликата по Романскитѣ скали... Една сутринъ дѣдо Гено ще събуди Мишарано: „Хайде, чоджумъ. Днесъ ще се прибираме. Ще спуснемъ стадото къмъ къшлата“. Къшлата е току надъ село. Въковни джбови дървета я обграждатъ

отъ всички страни. Голѣми купи сѣно тулятъ плесенялия старъ покривъ на къшлата. Ще напишатъ стадото въ кошарата. Мишо ще дѣлуе набрѣжканата ржка на дѣда си, ще метне абата и хайде на село. Цѣла година не е слизалъ. Подивя съ тия овце...

Дѣдо Гено начупи сжчки и ги хвърли въ огъня. Той лумна и освѣти наоколо.

— Мишо, спишъ ли кузумъ... — Ами, мисля си...

Ганка... Мишо я видъ на селската чешма за последенъ пътъ. Бѣше тѣй хубава — като никогатъ! Поиска да пие вода отъ стомната ѝ. Не му даде. Бре!... Тя е една година по-мъничка отъ него. Мишо ѝ е багю, багю е... Сега каква ми е станала — още по-хубава... Ганка... Нека да слѣзе Мишо въ село, че ще види тя. Ще я драварди нѣкоя вечеръ. Ще я грабне за ржката.

— Кжде?

— Мълчи!

Ще яхнатъ бѣлия конъ на дѣда Гена, ще го препуснатъ по

каменливитѣ улици. Ще подплашатъ кокошкитѣ, заспали по сливитѣ, ще се разляятъ кучетата.

Бряаа! ..

Нека. Само да слѣзе веднажъ въ село. Ще види тя...

— Ами ако не ще?

— Дѣдо, разбира ли се по нѣщо дали единъ човѣкъ обича или мрази! Има ли знаци, а? ..

— Разбира се, чоджумъ... Само че не всѣки единъ може да ги открива. Пъкъ тѣ, знацитѣ на обичта сж ясни, пъкъ на умразата, още по-ясни... Бе ти... да не се надѣвашъ, я... за коя ти гори сърдчицето... Да не е Ганка? ..

— Ами Ганка... Псс... Ганка... Вѣтъръ...

— Рекохъ, санкимъ, що бѣше полудѣлъ есенесъ за нея...

— Кога? Ууухъ!

— Тя Ганка... Тя годена вече... Хубава бѣше, ама на...

— Хей... ама... слушай, хей дѣдо... ама върно ли казвашъ?

Ти лъжешъ, лъжешъ я, лъжешъ! Нали лъжешъ. Кажки, че лъжешъ!

— Ка цѣло, сине. Върно. Про-

лѣтесъ, га слизахъ, та се научихъ. Не ти казахъ тогазъ, защото бѣше огънъ. Сега поохладна...

— Кой, азъ ли? Азъ ли... Хей, дѣдо... а-а-а... хж... хж... азъ...

Мишо си зарови главата въ ямурлука и се разрева:

— Азъ... азъ... тя... нея...

Мечо дотича до огъня. Подуши Миша и изджавка: баф... Дѣдо Гено се размѣ. Мишо скоки, хвана дѣда си за ржцѣтъ:

— Нали лъжешъ. Лъжешъ. Нали бе дѣдо. Нали лъжешъ...

— Лъжа бе чело. Лъжа. Тя е малка още. Чакай де... Не е порасалъ още Мишо, че да се годи...

— Ей, дѣдоуу...

— Рекохъ само да ти покажа знацитѣ, чело. Питаше ме — показашъ ти ги. Гледай себе си и не питай кога обича човѣкъ.

Хемъ кога обича истински...

Една овца стана, отърси се и изблѣя. Духна вѣтъръ, подгони искри покрай огъня. Мечо клекна, издигна главата си и изджафка: баф...

АКТЬОРСКИ ПИЕСИ

Шекспир б'ше актьор и създаде бисери, които красят короната на св'товната драматическа литература.

Молиер умр' на сцената като актьор. От цв'тията на неговата духовна градина е изплетен в'нецът на френската класическа комедия.

Саша Гитри е гол'м актьор и знаменит драматург на Франция.

Историята говори и за много други сценични жреци, които сж създали безсмъртни творби в областта на драматическото творчество.

Но в страниците на сжщата история сж отбелязани сж златни букви и имената на редица автори, които не сж ст'жавали на сцената и пак сж оставили на чов'чеството гениални драматически произведения.

Съвсем не е в'рно твърдението на н'кои актьори-драмописци, че само он'зи, които познават основно тайните на сцената, могат да напишат хубави драми.

Когато Шекспир е писал своите трагедии, театрит в Англия не сж се радвали на сцени с технически възможности, каквито сж сцените на днешните гол'ми театри. Или ако е сжществувала н'каква тайна на сцената от Шекспирово време, тя се е криела не зад завесата, а в гения на самия създател на св'товната трагедия.

Шекспир е създал своя Хамлет не защото е бил актьор, а защото клетките на паметта му грижливо сж съхранявали философската мъдрост на н'колко в'ка.

Шекспир е най-гол'мия дра-

матург не защото е бил актьор, а защото р'жа от небото е запалила огън в сърдцето му и сж този невидим пламък е обгарял своите дълбоки философски мисли.

За да бждеш гол'м драматург, не е необходимо да се обира паяджината по декорит и да се лиша напоения сж етер въздух на сцената. Гол'мият драматически писател не се създава, той се ражда.

Деветдесет и девет на сто труд може да изобрети електрическа крушка, телеграфен апарат и др., но да се изваят безсмъртните образи на Хамлет, Крал Лир и Макбет, необходима е благословията на в'ковет и великия дар на Всевишния.

Когато небесните сили избират чов'ка, когото желаят да ув'нчаят сж лавровия в'нец на гения-драматург, т' предварително го даряват сж болезнено чувствително сърдце, будна интуиция и огнен темперамент. След това му внушават, че не тр'бва да се отд'ля от библиотеката, вж която сж подредени в'орбит на най-гол'мит представители на чов'шката мисъл.

Не сж само актьорите, които могат да поднесат на св'та безсмъртни драматически произведения.

Драми сж високи литературни достоинства могат да построят и он'зи литературни труженици, които скриват богатствата си не в жел'зните каси на банките, а вжтре вж духовната съкровищница на душата и сърдцето си.

В. К. Тотев

НОВО И ОРИГИНАЛНО ЗАБАВЛЕНИЕ ЗА МАЛКИТЕ

Албум - играчки за деца

Днес когато различните играчки на пазара сж такава р'дкост и сж толкова ск'пи, е излъзъл от печат един гол'м многоцветен и луксозен албум, който поднася на малките 12 живописни и хубави кукли. Т'зи чов'чета-кукли се обличат от самите деца вж п'стри носии на народи по ц'лия божий св'т.

Чрез този оригинален албум децата не само ще се прич'чат към полезно занимание, но и сж своите кукли ще направят едно чудесно околосв'тско пътуване и ще видят какви д'рехи носят хората вж т'хната собствена родина, вж Германия,

вж Унгария, та чак вж далечния Китай и вж далечен Мексико.

Албумът-играчки заслужава да се препор'ча на малките и заради своя европейски вид, фигури и обл'кла. Всичко е изработено вж ярки хубави бои, а дебелата картонена корица представлява една чудесна завършена многоцветна картина.

Книжката се доставя от Ю. Генов, ул. Царь Асенъ № 102, София.

С. Димитров

Четете

Литературни новини

КРИТИКА

КУПОЛЪ, антология избрани стихотворения от Емануил п. Димитров, под редакцията на Владимиръ Василевъ, цена 80 лв. стр. 146, издава Хемусъ, София, 1943 г.

Поезията на Емануил п. Димитров е плод на р'дко вдъхновение. Простота и наивитетът, н'жност и мистика, богата и пластична ритмика — като фокус отразяват неговото творческо вдъхновение. След като, подобно на Дебелянов и Лилиев, народната с'жда пречува индивидуалистическия строй на поета, връща го при хилядите сърдца вж родната земя, Димитров усп'ва да ни завещает хармонична поезия за възвишеността, възхитеността — апология на възражащите сили на живота, на неговата неув'хваща красота и дълбока жизнелюбност. А богата образност и свилена тъкан на тая вдъхновена поезия, която ни разкрива чертите на творецът на св'тлата епоха на Ренесанса.

Все за това сж антологията „Куполъ“ литературният критик Вл. Василев навременно ни представя значението на поета Ем. п. Димитров, а вж пред-

говора си обективно разглежда ценностите на поезията му. Но менъ се струва, че изследването тр'бва да се разпростре върху ц'лото творческо д'ло на поета, за да имаме неговия пълен портрет вж нашата литература.

Съставителят разд'ля антологията на седем отд'ла, вж които е дадено, както самъ той казва, „най-сжщественото и най-хубавото“. Вж „Женски портрети“ сж пом'стени стихотворенията, вж които поета дава воля на своето любовно чувство. За поета то б' висш дар от боговете — то е най-висшето, най-жизнелното и най-свето чов'шко чувство. То тр'бва да се пази вж чисти потири и сж дълбоко страждопочитание. Но Ем. п. Д. не е аскет, не е мистик от религиозна секта — за него любовта е извор на творящите сили на битието. Белези за това поета дава вж ц'лото си творчество. Неговата прекрасна п'сен „Ирентъ“ както и другите от отд'ла „Женски портрети“ остават не надминати вж нашата поезия.

Поезията е роден „На село“ и там е отраснал. Полето, морето от жита и разцв'налите цв'та, п'сните на птиците, зовът на лесът, трудящите се от ранна утрин до късна вечер — сж събудили вж поета

чувството за обожествяване на природата сж нейната многозначна красота. Той жив'е сж тревогите и радостите на родната земя, които излива вж сърдечни п'сни. П'сните от отд'лите „На село“ и „Родина“ сж извадени от живи, богати и оригинални образи, вж които е отразен класицизмът.

Вж отд'лите „Куполъ“ и „Вселена“ сж разгадани п'тицата, по които може и тр'бва да се превъзмогне властолюбието, алчността, порока, измамата — преграда за радост и спокойствие вж живота. Изобщо, философският мироглед на Ем. п. Димитрова преминава през ц'лата му поезия.

Предговорът на Владимиръ Василев сочи за честното отношение на критика към поетическото д'ло на Ем. п. Димитрова и за сжв'стна уредба на антологията, която остава като истински белег за постиганията на поета, който „откри нови възможности за българското поетическо слово“, както казва критикът Г. Константиновъ.

Димитър Добрев

ВЕСТНИКЪТ И ПРОПАГАНДАТА, есета от Славчо Васевъ, цена 40 лв. стр. 48 издава библ. Отборъ, София, 1943 г.

МЛАДИ ПОЕТИ

ЕЛА

Ела сж мене да отидеме далече
и всичко сж братска в'ра да д'лимъ.
Нали ще дойдеш мургаво момиче,
когато тр'пне ведрата утринъ?

Ела, сж тебе ще бжда в'чно бодъръ,
сж усмивка св'тла на уста
и сж трезва в'ра вж бждешето ведъръ,
градимъ ще нашата с'жда.

Но ти тайшъ скръбъ вж твоето сърдце,
че сжмъ беденъ селски младежъ,
но вижъ тия здрави, жилави р'це,
т' градятъ бетоненъ тукъ строежъ.

Ела при мене сж отворени обятия,
да тр'гнемъ см'ло, бодро вж неравний пътъ,
далеч отъ хули и проклетия,
далеч отъ тази груба плътъ.

Добри Станчевъ

СРЕЩА СЖ В'ТЪРА

Защо така вж тая късна есенъ
гърдите ми сж радост сж препълнени?
Магесница ли скрито ме магеса,
молбата на любимата изпълнила?

Какво се случи вж тая късна есенъ?
Какво сж мене е станалото чудо?
Кой мислитъ и м'жката отнесе,
че станахъ радостенъ до лудостъ?

Едно сжществено пояснение

Вж брой 6662 на в. Заря, читалищния леецъ г. Нивянинъ печати статия на тема: „Къмъ читалищенъ подемъ“, вж която недоволствува отъ „сивото сжществуване“ на читалищата, вжп'рки че „харманъ“ започна и затуй подкана работниците вж туй културно поле къмъ активизиране. Всичко хубаво, обаче г. Нивянинъ вземайки акт отъ оплакванията на селянчетата отъ масово пиянство, вж различните дописки, отива до крайност (по право отива тамъ, откъдето мисли че излиза: затворенъ кръгъ), мислейки, че чрезъ такъвъ единъ читалищенъ подемъ ще се преодолеятъ н'кои срастнали се сж нашия народъ отрицателни прояви, станали обществено вредни, каквито сж напримеръ пиянството, пушенето, хазарта и др.

По този въпросъ е толкова много писано. А едно е ясно, че масовото пиянство, както и други обществени злини не могатъ да се изкоренятъ по пътя на „едно читалищно раздвижване“, както твърди г. Нив., и което

в'рваме да пожъне временни резултати, и именно защото сж временни, т' сж нищо.

Ние не искаме да умаловажимъ известната мисъл, мисля на Адлеръ, че „мислящиятъ работникъ не пие, а пиещиятъ — не мисли“ което е фактъ, но именно защото е фактъ, срещу който, по пътя и сж препор'чанитъ отъ г. Нив. ср'дства, сме безсилни. Велика е борбата за трезвост — какви св'товни учени и общественици сж в'рвали вж нейния усп'хъ, но за сжжаление тя не е радикална м'рка.

Но действителността не се изм'ня чрезъ речи, сказки, пропаганда, даже и сж закони, какъвто е случаятъ сж т. н. „американска възбрана“ преди повече отъ 20 години, които последни ни сж известни: контрабанда на спиртни напитки и то на по-високи цени. Обществено зло не тр'бва само да се отрича, но и изкорени. Ние не можемъ чрезъ т. н. „трезва борба“ да внушимъ на закоравелитъ и страстни пиячи, пушачи и

НЕБЕ

Св'тлина, лжи и багри гр'ятъ,
кой ги т'й чаровно съчета?
Химнъ безгрижнитъ ефири п'ятъ —
сж химнъ минава гордо в'чността.

Вижъ небото вж празникъ непомжтенъ,
своята недостигната мечта
Беденъ синъ на бури и на тътенъ,
пий ти малко радостъ, красота.

Гледай облацитъ непознати
сж жаденъ погледъ вж волни ширини.
Тамъ мечти и бл'нове крилати
ти ще видишъ вж бждешитъ дни.

Тазъ земя небото ще догони.
Зная... в'рвашъ вж похода великъ.
Вж бодритъ непобедими ескадрони
труженикъ си ти и см'ълъ войникъ.

Гено Банишки

Този в'търъ ли е ц'лата причина
да пламне огънъ вж кръвта ми?
О, ц'лъ живогъ дано не си почине.
Дано свободенъ мигъ да не остане!

Да бжда все радостенъ — до лудостъ.
Вж себе си живота да ус'щамъ.
Дано е в'чно станалото чудо
сж приятели при п'рвата имъ среща.

Георги Джаг'ровъ

картоиграчи, както и на другите носители на упадъчни обществени прояви, че всичко това вреди на здравето имъ, разстройва нормалния имъ животъ и спомага за изграждане потомството на сжвременната цивилизация, защото душата имъ гори като напукана за д'ждъ земя. Ето болното м'сто. То тр'бва да се изолира и сж сребърниятъ ножъ на обществения хирургъ да се изреже.

Значи тр'бва да се премахнатъ причините на т'зи обществени злини. Следъ туй да се заздравятъ набол'литъ души на хилядите, които сж намирали ут'ха вж чашката вино, тютюна и хазарта. Да се нал'ятъ нови сили и вд'хне в'ра, но вече вж ц'лостно здравъ чов'шки организъмъ. Това е по-друго обществено превъзпитание, което се коренно различава отъ „читалищното раздвижване“ на г. Нивянинъ.

Ив. Сульовъ

Платете си абонамента
чрезъ нашата чекова
ом'тка № 7941

вс'ки, който мисли да се занимава сж журналистика, защото тукъ ще се нам'рятъ елементарни познания по много навременни н'ща. На лице е гол'мата осведоменост на автора по въпроси, които е сжум'л да изрази вж нагледността и изчерпателността на своята книга. Бихме казали, че той рисува сж перото на писателъ единъ другъ св'тъ, по реаленъ отъ този, който виждатъ обикновенитъ хора — св'тътъ на журналиста — репортеръ.

Следватъ изобилни прим'ри отъ живота на журналиститъ, които разкриватъ единъ неспокоенъ духъ, устремени къмъ нови събития и прояви на сжвременното общество. Васевъ е ималъ предвидъ главно професионалните журналисти, които се прехранватъ отъ тая професия.

Всичката тази наблюдателност на Васева, остриятъ му журналистически ус'тъ, ув'лкателния му стил, сж могли да създадатъ тоя цененъ приносъ къмъ журналистическата литература у насъ. Затова и неговата книга се посрещна сж задоволство вср'дъ журналистическиятъ и културни кръгове вж страната.

Кънчо Гайдаровъ

ЛИТЕРАТУРНИ НОВИНИ

Двуседмичник за литература, изкуство, наука и обществен живот

Всичко да се изпраща на адрес: ЛИТЕРАТУРНИ НОВИНИ,
ул. Оборище № 6 Варна. Суми чрез пощенска чекова сметка 7941
брой 3 лева

Нравствени личности

Разяснение на известни въпроси е всекога една необходимост, защото то наподобява, както се изразяват някои, изстриване прахът на годините, на времето, която прах кара хората да забравят смисълът им.

Въпросът за нравствената личност би бил от значение да се извади на показ и с това избърше прахът от светлия му образ.

Нравствената и съвършенна личност не се създава за ден, месец — за нея са нужни години, дори цял земен живот. Защото нравствената личност е инстинкт, който минава през школата на инте-

лекта, културата и възпитанието. И тая създадена съвършенна личност няма нужда впоследствие от ръководители, от възпитатели, защото сама по себе си тя ще бъде най-строг съдия и възпитател.

Нравствената и съвършенна личност, най-после, е форма, в която кристализира идеята за гражданственост, обществен морал, обществени задължения, култура и именно тая форма определя мястото на истинския човек между хората, защото нравствените и съвършени личности са есенцията на човечеството.

Любомир Христов

Литературна политика и литературна критика

(изъ готовата за печат книга)

Твърде често въ литературната практика въпроса за литературната политика се смесва с този за литературната критика. А между тях има разлика и нея ние искаме да изтъкнем тук.

Най-напред дължим да кажем, че литературната политика е много по-широко понятие и има много по-сложни и отговорни задачи, затова, ако е трудно да се доберем до правилна литературна критика, то още по-трудно е това за литературната политика, защото до като критиката има за предмет оценката на художествените творби, то литературната политика има за главна задача художествено-идейното възпитание на литературните кадри.

След това литературната политика се спира повече на това, което се твори в момента или е вече написано, до като литературната критика се отнася повече до това, което трябва да се създаде, това което развитието на литературата поставя на дневен ред и като задача.

Значи литературната политика има и друга не по-малко отговорна работа, да даде насоки, да очертая пътищата и форми, по които може и трябва да се развие въ близко и по-далечно бъдеще определена литература. Съ една дума литературната политика заема ръководното място въ литературния живот. Без да се откъсва много от литературните прояви, но и без да върви подире им, тя се стреми да приобщи усилията на по-младите въ литературата към тия на по-старите и утвърдени вече литературни работници. А тук от опит се знае, че младите обикновено са склонни към новото, до като старите твърде рано заживяват с своите спомени и с миналото.

Ние не само, че нямаме една здрава и дейна литературна политика по отношение на младите, но липсва и каквато и да е литературна политика въобще. Почти всички млади хора въ областта на литературата са оставени така сами да трошат главите си. И всичко, което е правено за тях е изхождало от техните сръди и е резултат на похвална самоинициатива от тяхна страна и нищо повече. У нас няма бащински, другарски обмисли на мисли, на опити и поуки между млади и стари. Нещо повече, всрѣд квалифицираните литератори съществува,

бихме казали, едно ограничение, срещат се и изключения, но т не само не оборват горното, но го и доказват като правило. Тези навици и съзнателни прѣчки не дават възможност да се работи с младите писатели с любов и търпение, без страх да се издига и поощрява всеко художествено дарование.

Естествено е да не се засилва влизането въ професионалния литературен кръг след една написана книга, на ония, които още не познават живота и не са вербувани въ творческия процес. Вредно е да се издигат талантите шом не са още определили. Но това не значи да се бѣга от търпеливата работа с всички писатели и с така наречените „известни“ и „неизвестни“, с всички добросъвестни и честни литературни работници. Така наречените „известни“ не трябва да гледат от високо на „неизвестните“, защото и т самите някога са били неизвестни. Да не се забравя, че хората се учат и растат. Всичко това го изисква правилната и здравата литературна политика. Защото задачата на цялокупната литературна политика към стари и млади въ името на родната ни литература е следната: без да влиза въ ролята на самия художник-творец, въ процеса на художественото творчество, все пак така да се отнася към явленията на литературата, така да ги анализира и да предвижда техните тенденции на развитие, така най-сетне да ги преценява и съответно на това да ги поощрява или да ги осжда и с една дума така да ги ръководи, че наистина с пълно право можем да говорим за правене на литературата на дадено общество и време.

Както виждаме служба сложна, отговорна и гризлива, служба бащинска се изисква по отношение на литературните ни сили, а особено по отношение на младите ни литературни работници от страна на литературната политика, ако искаме да вървим напред и все напред.

Н. Д. Попов

Каталогъ провинция. Въ Хасково под уредничеството на нашите сътрудници В. Г. Генев и Ив. Г. Пеневски ще бъде издаден каталогъ на книги от провинциални писатели. Умоляват се авторите да се обадят и изпратят своите книги на уредниците въ Хасково, ул. Драма, 7.

Изобличителъ Г. П. Стаматовъ

(по случай годишнината отъ смъртта му)

Обичайно е да се пише по случай годишнината отъ смъртта на покойници, внесли своите творчески сили въ съкровищницата на родната култура и общественоста, но да се припомня за загубата на творци отъ редицата избраници като Георги П. Стаматовъ е дългъ на всички негови почитатели. Неопенен достатъчно приживѣ, ние твърдо вѣрваме, че неговото творческо дѣло ще бъде преценено отъ българския интелегентен читател, защото писателя Стаматовъ е единъ отъ майсторите на разказа и учителъ въ нашата художествена литература, отъ които нашите белетристи следва да се учатъ.

Творчеството на писателя Г. П. Стаматовъ е пълно и правдоподобно изображение на живота. Но живият живот, с неговите условия, не е само обект за наблюдение и описание, а е същевременно дълбок изворъ на конфликти, които трябва да взематъ разрешение въ зависимост отъ проблемата. А тя е само дълбоко човѣча!

Характерното за творчеството на писателя Г. П. Стаматовъ е: по строеж и по форма то е дълбоко драматично, а диалогът — съществения белегъ на драматическото произведение — динамичен, живъ, както у никой български писател. Изключително място той заема въ на-

шата белетристика и по отношение към сюжетите, които черпи изключително изъ живота на градския интелегент — чиновника, офицерът, учителят, студентът. И така той създаде разнообразна галерия отъ женски и мъжки образи, които бихме могли да приемемъ за единъ образъ, сполучливо определенъ вече „герой на нашето време“, този който стои въ центъра между старото и новото, що триумфално следва да го смѣни.

Въ нашата художествена литература Стаматовъ се утвърди като писател-реалист. Къмъ живота той има свое лично отношение. Това ясно е подчертано въ подбора на сюжетите, въ тяхната разработка и главно чрезъ саркастичното къмъ живота. Последниятъ белегъ е най-типичния белегъ за неговото творчество. Той безпощадно изобличава, сѣди съ своята винаги будна съвестъ, неподатлива къмъ внушения, отрича живота, лишѣн отъ каквато и да е етика. А подъ бичуващото перо винаги се чувства пулса на търсещия красота и правда въ живота, непоправимия мечтател и идеалист. А сѣрдствата, с които постига всичко — са сигурно овладяни. Езикътъ е точенъ, поради което самъ по себе си лишѣн отъ сока на поезията.

Този самотен въ развитието си писател въ нашата художествена литература — безъ предшественици и последовници — е, може би, най-социалния български белетрист. Нему всички дължимъ благодарностъ. Трябва да го обикнемъ, че е разгъналъ една частъ отъ нашата тежка нерадостна действителност с правда и усѣтъ!

Димитър Добревъ

Целта на творчеството

Ако съществува свѣтъ по-съвършенъ и устроенъ на по-добри нравствени правила, това е свѣтът на творца, който върху настоящето твори бъдещето, благодарение на способността си да вниква въ най-скритите гънки на човѣшката душа, да разумява реалността такава, каквато е, и отъ тамъ да вниква въ същността на бъдещето и да сочи пътя на човѣчеството. Въ неговите произведения трябва да блика истината и справедливостта, но истината и справедливостта изградени върху мирогледа на човѣчността. Творчеството е, което има предназначението да бъде изразител на единъ свѣтъ, който е така близу до човѣчеството и който все пакъ е така абстрактенъ и отдалеченъ, че човѣчеството не може да схване какъ трябва да го живѣе. Ние живѣемъ нѣкакъ подъ опека на единъ законъ, установенъ и неизмѣнимъ отъ никого. Но въ действителност това не е така.

Излизайки отъ синтезата, всеки по необходимостъ се връща обратно къмъ нея. Излизайки отъ истината и задълбочавайки се чрезъ нея въ действителността, търсейки пътя къмъ красивото, но духовно красивото, човѣкъ неминуемо се връща тамъ, откъдето е тръгналъ, връща се при истината, защото съзрѣлъ въ свѣта противоречието, което е легнало въ основата на живота и което дава тласък на съществуването. Той разбира, че въ едно съ тая истина, нужна е и любовта: любовта къмъ ближния, къмъ нацията, къмъ човѣчеството. Но кои са факленоситѣ на тая любов? Кои са тези, които ще пропагандиратъ нейната необходимостъ и които ще задоволятъ жаждата на човѣчеството?

Творчеството е трибуна, еднакво достъпна за ония, въ сърдцата на които се крие невъзпламналъ още огъня на свръчовѣшкия блѣтъ. При него

обагъ творецътъ, синонимъ на по-съвършенъ животъ и на едно по-добро съществуване, като изключимъ въ сѣщото време, че неговиятъ животъ може да бъде най-печалния и най-мизерния, е непосредствено лице между доброто и злото, между истината и лъжата.

Нужни са човѣците! Нуженъ е човѣкъ-творецъ, който да съгради живота върху нравствени правила на своя душевенъ миръ, който да даде нравственъ обликъ на живота. Нуженъ е човѣкъ-идея, който да възпитава въ себе си хората, личността, човѣчеството; който да стане синонимъ на духовната мощъ въ свѣта.

Ние живѣемъ, защото трябва да живѣемъ, а не защото сме живи. Това е закона на човѣшкото съществуване. Крайно време е да замѣнимъ принципа: „сѣмъ, защото сѣмъ“, съ „сѣмъ, за да бѣда“. Въ последния е вложена активността на съществуването, която активностъ импулсира битието и твори ритма въ природата. Чрезъ нея само творецътъ твори; той създава благодарение на оня неизчерпаемъ критерий на духовни ценности, източникъ на които е неговото сърдце.

Творецътъ трябва да бъде вестител на човѣчностъ всрѣд човѣчеството. И тукъ се крие неговата логика. Да бъде той вестител на себеподобните си, вестител на свръчовѣка, който позналъ низостта, се отвърщава отъ нея, и който въз основа на борческото у себе си, се стреми да се освободи отъ нейните вериги; който непризнавайки, че сме родени, за да страдаме, твърди, че сме родени да творимъ себе си, а отъ тукъ и свѣта. Творецътъ трябва да живѣе съ идеалитъ на човѣка, да се възхищава отъ красивото и истината и да тръби за правда и справедливостъ.

Хр. Масларски

Малки вести

Недѣлчо Беневъ, известенъ съ детските си драми, е написалъ народна драма въ три действия „Вѣнчаленъ прѣстенъ“, която ще се играе за първи пътъ отъ Вратчанския областенъ театъръ.

Другата Америка отъ Св. Минковъ въ ново издание. Навремето първото издание на Другата Америка бѣ посрещнато съ еднородно одобрение. Пътуването на Светославъ Минковъ о вѣдъ океана и отвѣдъ екватора му даде богатъ материалъ и случай да разкрие всичките си възможности на отличенъ наблюдател и превъзходенъ разказвачъ.

Излизането на второто издание съвпада съ превеждането на тази първа българска книга на японски езикъ. Интересътъ на японците къмъ нея доказва още веднажъ нейните качества.

И второто издание на книгата е направено отъ книгоиздателство Хемусъ.

Конкурсъ за най-хубавъ романъ. На конкурса, обявенъ отъ издателство М. Г. Смикаровъ — София за написване на най-хубавъ романъ, журиро въ съставъ: В. Йордановъ, бившъ директоръ на Народната библиотека, писателя Д. Пантелеевъ и Хр. Недѣлковъ, отъ М-вото на Народното просвѣщение, присѣди между представените 33 романа: първа награда на Бор. Наковъ за романа му „Човѣшка участъ“; втора награда на Георги Илиевъ за романа му „Отъ вѣтъръ отвѣни“ и трета награда на Д. Детелиновъ за романа му „Врагове“.

Речникъ на 23 езици. Наскоро излиза новъ видъ речникъ подъ името „Европа въ 23 езици“. Около 1000 думи ще бъдатъ придружени съ графически и картинни илюстрации. Трудътъ ще съчетава въ себе си на най-малко пространство 23 отделни речника, посрѣдствомъ което всеки ще е въ състояние да се справя съ всички европейски езици. Около 800 многоцветни илюстрации са придадени къмъ текста, а хилядата думи са подредени споредъ разни области, къмъ които принадлежатъ. Речникътъ съдържа и фонетически знаци за правилно изговаряне на думите, което подпомага неговото използване въ говоримия езикъ.

Славейче бр. 3 год. VIII излѣзе отъ печатъ и съдържа приказки, разкази, стихотворения и пр. Приложение цѣлтъ календаръ. Сътрудничатъ най-добрите български писатели и художници. Славейче е най-добриятъ подарѣкъ за всеко дете. Годишенъ абонаментъ 30 лв. Адресъ: ул. Чумерна, 29 — София, пощ. чекова сметка 624.

Книгописъ

Въ редакцията се получаха следните нови книги:

Петъръ Мутафчиевъ: История на българския народъ, частъ първа. Издание на Хемусъ, София. Хомеръ: Илиада, откъси, преведе Ас. Развѣтниковъ. Издание на Хемусъ, София.

Никола Родиновъ: Великата илюзия, разкази. Издание на М. Г. Смикаровъ, София.

Йото Лерурски: Тѣ не умиратъ, животописи на борците за свобода. Издание на автора, ул. Бузлуджа 43, София.

Цанко Церковски: Избрани съчинения, подъ редакцията на Здр. Ц. Бакаловъ, П. Гаджевъ и Б. Кърджиевъ. Издание на биб. Селско творчество, гара Горни Джбникъ.

Асенъ Каваевъ: Ела въ Охридъ Изъ дневника на единъ офицеръ. Издание на Общогражданската фондация „Св. Климентъ Охридски“ въ Охридъ.

Печатница „Техника“ — Варна